

แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
The Guidelines for Promoting Teachers' Functional Competency in the 21st
Century Under Samut Songkhram Primary Educational
Service Area Office

สมฤทัย ธนาพรเรืองศรี¹ และ ปณต นามะวิโรจน์²
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์^{1,2}

Somrutai Thanaphornrueangsri¹ and Panot Namawiroj²
Rajapruk University^{1,2}

Corresponding Author, Email: Beer0830443347@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 2) เปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนของครู และ 3) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน และข้าราชการครู จำนวน 234 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .67 - 1.00 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบ LSD และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) สมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาผู้เรียน รองลงมาคือ การบริหารจัดการชั้นเรียน ภาวะผู้นำครู การจัดการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

2) การเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูที่มีเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนต่างกันมีความเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

* ได้รับบทความ: 7 มิถุนายน 2568; แก้ไขบทความ: 28 มิถุนายน 2568; ตอรับตีพิมพ์: 2 ธันวาคม 2568

ที่ระดับ .01 และ .05 ส่วนประสมการณการทำงานไม่ต่างกัน และ3) แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมด้านการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ภาวะผู้นำครู การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21

คำสำคัญ: สมรรถนะ; สมรรถนะประจำสายงาน; ศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the teachers' functional competency in the 21st century, 2) the compare teachers' functional competency in the 21st century classified by gender, educational level, work experience, and school size, and 3) to study guidelines for promoting teachers' functional competency in the 21st century under Samut Songkhram Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 5 school administrators and 234 teachers. The research instrument were interview form and questionnaires with content validity, IOC values .67 - 1.00, a reliability values of .97. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, LSD and content analysis.

The results of the research were as follows:

1) the teachers' functional competency in the 21st century was at a high level, the highest average is student development, Classroom Research teachers, Leadership and building relationships and collaboration with communities for learning management,

2) the opinion of teachers' functional competency in the 21st century classified by gender, educational level, work experience, and school size were statistically significant differences at the .01 and .05, while the differential in work experience were not differential in overall and particular aspect

3) the guidelines for promoting teachers' functional competency in the 21st century for school administrators should be promoting learning management, Student Development, Classroom Research teachers, Analysis, Synthesis, Classroom Research

teachers, Leadership, building relationships and collaboration with communities for learning management incorporate these competencies into their strategies to support and develop teachers effectively.

Keywords: Competency; Teachers' Functional Competency; The 21st Century

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกได้มีวิวัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิตของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ที่มีมากขึ้น มนุษย์จึงได้คิดค้นพัฒนาเทคโนโลยีมาช่วยประโยชน์ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสะดวกสบายและมีความสุขมากขึ้นไม่เว้นแม้แต่การใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการบริหารสถานศึกษา ตามที่ เกียรติศักดิ์ ลำพองชาติ (2563) กล่าวว่า ระบบนิเวศทางการศึกษาในยุคที่โลกแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป ส่งสัญญาณชัดว่า การศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวไปกับโลกดิจิทัล สอดรับกับการพัฒนาและพลังขับเคลื่อนใหม่ที่มีประสิทธิภาพสูง ในยุคสมัยที่สังคมได้เชื่อมเข้ากับเทคโนโลยีที่มากด้วยพลังและประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองคุณภาพชีวิตรวมถึงระบบการศึกษา และสำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2561) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ตามที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553) ได้กล่าวว่า การพัฒนาคุณภาพวิชาการ ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมสมรรถนะครูเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อขับเคลื่อนงานวิชาการและมีความสำคัญมาก แนวโน้มของการศึกษาในปัจจุบันจึงมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Trilling & Fadel, 2009) ครูในฐานะปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป โดยต้องพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานที่ช่วยให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่สอดคล้องกับ พัทธนันท์ จรูญฐิวัฒน์ (2563) ที่ศึกษาความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ที่ผลการวิจัย พบว่า 1) ครูมีความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ โดยวิธีการพัฒนาที่ครูมีความต้องการสูงสุด คือ การนิเทศภายใน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณควบคู่เชิงคุณภาพ (Mixed Methods Research) มีขั้นตอนการดำเนินการเป็นลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ปีการศึกษา 2567 จำนวน 584 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม, 2567)

1.2 กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางของ Krejcie & Morgan (1970) ได้จำนวน 234 คน เลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดโรงเรียน และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ภายในแต่ละชั้น เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่สะท้อนโครงสร้างประชากรอย่างเหมาะสม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- แบบสอบถาม สมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามรูปแบบของลิเคิร์ท 5
ระดับ

- แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) สำหรับเก็บข้อมูลเชิงลึก
แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครู

2.2 ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือ

- ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นตัวแปรและโครงสร้าง
เครื่องมือ

- สร้างแบบสอบถามฉบับร่างสอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์การวิจัย

- ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) วิเคราะห์หา
ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ผ่านทุกข้อ

- ทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำข้อมูลหาค่าความเชื่อมั่นด้วยสถิติ
แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่า ความเชื่อมั่นทั้งฉบับ = 0.96 ถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก
เหมาะสมต่อการนำไปใช้จริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทำหนังสือขออนุญาตไปยังสถานศึกษาในสังกัดเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย

3.2 ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งในรูปแบบเอกสาร และระบบออนไลน์ (Google
Forms/Email) รวม 234 ฉบับ ได้รับคืนครบ 100%

3.3 ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล และบันทึกข้อมูลเข้าสู่โปรแกรมวิเคราะห์สถิติ

3.4 นิตหมายสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิตามวัน เวลา และสถานที่ที่เหมาะสม พร้อมบันทึกข้อมูล
เชิงเนื้อหา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ

- สถิติเชิงพรรณนา: ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

- สถิติเชิงอนุมาน:

- เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่มอิสระด้วย Independent t-test

- เปรียบเทียบหลายกลุ่มด้วย One Way ANOVA

- เมื่อต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ใช้วิธีทดสอบรายคู่ LSD

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ

- วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการสรุปประเด็น (Coding) และจัดหมวดหมู่
(Categorizing) เพื่อสังเคราะห์เป็นแนวทางส่งเสริมสมรรถนะของครู

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์สมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดนนทบุรี ในภาพรวม

ด้านที่	สมรรถนะประจำสายงานของครู ในศตวรรษที่ 21	$\bar{x}$	S.D.	การแปล ความหมาย	อันดับ
1	การจัดการเรียนรู้	4.04	.48	มาก	4
2	การพัฒนาผู้เรียน	4.34	.44	มาก	1
3	การบริหารจัดการชั้นเรียน	4.16	.46	มาก	2
4	การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	3.49	.76	ปานกลาง	6
5	ภาวะผู้นำครู	4.07	.55	มาก	3
6	การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้	3.93	.63	มาก	5
เฉลี่ยรวม		4.01	.47	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.01$, S.D. = .47) เมื่อพิจารณารายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาผู้เรียน ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = .44) รองลงมา คือ การบริหารจัดการชั้นเรียน ภาวะผู้นำครู การจัดการเรียนรู้ การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ

สมรรถนะประจำสายงานของครู ในศตวรรษที่ 21	เพศ				t	P-value
	ชาย		หญิง			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	3.85	.44	4.08	.48	-2.86**	.01
2. ด้านการพัฒนาผู้เรียน	4.29	.42	4.36	.49	-.81	.42
3. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.00	.34	4.19	.47	-2.38*	.02

4. ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน	3.39	.66	3.51	.78	-.92	.36
5. ด้านภาวะผู้นำครู	3.90	.48	4.11	.56	-2.20*	.03
6. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้	3.85	.49	3.95	.65	-.99	.32
รวม	3.88	.37	4.03	.49	-1.88	.06

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูที่มีเพศที่ต่างกัน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ส่วนด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนและด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำแนกตามระดับการศึกษา

สมรรถนะประจำสายงานของครู ในศตวรรษที่ 21	ระดับการศึกษา				t	P-value
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	4.03	.48	4.19	.45	-1.57	.12
2. ด้านการพัฒนาผู้เรียน	4.34	.43	4.41	.48	-.75	.45
3. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	4.15	.45	4.29	.50	-1.36	.18
4. ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน	3.46	.77	3.85	.53	-2.33*	.02
5. ด้านภาวะผู้นำครู	4.05	.55	4.24	.49	-1.52	.13
6. ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ กับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้	3.93	.63	4.00	.63	-.52	.61
รวม	3.99	.48	4.16	.43	-1.63	.11

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของการส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านรายด้าน ด้านการพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

สมรรถนะประจำสายงาน ของครูในศตวรรษที่ 21	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	P-value
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.61 52.52 53.13	2 231 233	.30 .23	1.34	.27
2. ด้านการพัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.10 44.02 44.12	2 231 233	.05 .19	.27	.76
3. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.07 49.07 49.14	2 231 233	.04 .21	.17	.85
4. ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.54 133.96 135.50	2 231 233	.77 .58	1.33	.28
5. ด้านภาวะผู้นำครู	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.60 68.77 70.37	2 231 233	.80 .30	2.69	.07
6. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.81 90.77 91.59	2 231 233	.41 .39	1.04	.36
รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.42 51.92 52.34	2 231 233	.21 .23	.93	.40

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานที่ต่างกัน ไม่แตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำแนกตามขนาดโรงเรียน

สมรรถนะประจำสายงาน ของครูในศตวรรษที่ 21	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F-ratio	P-value
1. ด้านการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	2.36 50.77 53.13	2 231 233	1.18 .22	5.38**	.01
2. ด้านการพัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.41 43.70 44.12	2 231 233	.21 .19	1.10	.34
3. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.01 48.14 49.14	2 231 233	.50 .21	2.41	.09
4. ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	17.52 117.98 135.50	2 231 233	8.76 .51	17.15**	.00
5. ด้านภาวะผู้นำครู	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	5.80 64.56 70.37	2 231 233	2.90 .28	10.38**	.00
6. ด้านการสร้างความสัมพันธ์ และความร่วมมือกับชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	6.29 85.30 91.59	2 231 233	3.14 .37	8.51**	.00
รวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	4.01 48.33 52.34	2 231 233	2.00 .21	9.58**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่า ครูที่มีตามขนาดโรงเรียนต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ด้านภาวะผู้นำครู และด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ครูมีความสำคัญในการผลักดันและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนและสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติพงษ์ ต่างเกษี (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สมรรถนะประจำสายงานของครูที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับสมรรถนะประจำสายงานของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ในภาพรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนขนาดโรงเรียนในภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่มีความพร้อมในด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านความเป็นผู้นำของครูในการทำกิจกรรม มีการติดต่อสื่อสารกับเครือข่ายองค์กรภายนอก ได้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มงกุฎ วงศ์สาคร (2566) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะประจำสายงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน พบว่า ขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความเห็นต่อด้านภาวะผู้นำครูต่างกัน โรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็น น้อยกว่าโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางการส่งเสริมสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการจัดการเรียนรู้ ครูใช้วิธีการสอนแบบโครงงาน (Project-Based-Learning), การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงเป็น สิ่งสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน สอดคล้องกับ ประยูร บุญใช้ (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับครู ประถมศึกษา ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า หน่วยงานต้นสังกัด เขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา ในระดับประถมศึกษาควรพิจารณานำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูประถมศึกษาไปใช้เป็นกรอบในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้ของครู รวมทั้งใช้เป็นกรอบในการประเมินสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษ ที่ 21 ของครูผู้สอนระดับประถมศึกษา

3.2 ด้านการพัฒนาผู้เรียน ครูมีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบต่อสังคม ให้แก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูมีการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ไม่สามารถทำได้จากการสอน ในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว สอดคล้องกับ อุทัยรัตน์ ทองเนื้อมัน (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ สมรรถนะของ

พนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนคร นครปฐม พบว่า ควรจัดให้มีการประเมินความต้องการจำเป็น วิเคราะห์สภาพปัญหาการบริหารการจัดการศึกษาเพื่อสำรวจแนวโน้มความเป็นไปได้ในด้านการพัฒนา ผู้เรียน เพื่อส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นคนที่มีคุณภาพพร้อมที่จะรับสภาพ ของสังคมที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคตและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

3.3 ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ครูใช้แนวทางการเรียนรู้แบบยืดหยุ่น (Flexible Learning) ตามความต้องการของผู้เรียน โดยให้ความยืดหยุ่นและสามารถปรับใช้ตามความต้องการของ นักเรียนแต่ละคนเป็นสิ่งที่สำคัญ สอดคล้องกับ อติเทพ ไพบงเพชร (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนา สมรรถนะครูวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้และ จัดชั้นเรียน ประกอบด้วย 1) จัดทำแผนการเรียนรู้รายวิชา 2) ออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน 3) เลือกใช้ สร้าง และพัฒนาสื่อ 4) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 5) วิเคราะห์และจัดทำเอกสาร เลือกวัสดุช่วยสอนที่เหมาะสม 6) เลือกเทคนิคการสอนที่เหมาะสม 7) ดำเนินการตามแผนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 8) ใช้ผลการประเมินเพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนและประสบการณ์การเรียนรู้รายบุคคลและ กลุ่มบุคคล 9) แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3.4 ด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ครูรู้จักการใช้วิธีการสังเคราะห์ เชิงตัวเลข การพรรณนา รวบรวมข้อมูล ประมวลผลหาข้อสรุปอย่างมีระบบ สอดคล้องกับ เฉลิมพร วงศ์ริศคุณ, อุดลย์ วงศ์ริศคุณ และ กิตติพงศ์ พิพัฒน์ศิริวงศ์ (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสังเคราะห์ กระบวนการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูด้านการวิเคราะห์ สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนา ผู้เรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ครูมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจสามารถนำประสบการณ์ของตนเองมาแลกเปลี่ยน เรียนรู้กับเพื่อนครูจะเป็นประโยชน์ในการปรับประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติตามภาระงานในหน้าที่

3.5 ด้านภาวะผู้นำครู ครูสามารถมีความเป็นผู้นำด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่งเสริมให้ครู มีการพัฒนาให้ครูเป็นผู้นำกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ วนิดา ภูขำนิ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: กรณีโรงเรียนบ้านนาตาลคำข่า ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำครู มี 5 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) บทบาทและการปฏิบัติงานของตนเอง 2) ใช้เทคนิค วิธีการหลากหลายในการตรวจสอบ ประเมินการปฏิบัติงาน 3) กำหนดเป้าหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของตนเอง 4) เห็นคุณค่าให้ความสำคัญในความคิดเห็นหรือผลงานและให้เกียรติ ผู้อื่น 5) ทบทวน ประเมินตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกต่อผู้เรียนและผู้อื่น

3.6 ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้ เพื่อการ สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับ ธฤตมน บุญญานนท์ และ วรชัย วิภูอุปโภคตร (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องให้ความร่วมมือกับชุมชน เพื่อจะได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อทั้งโรงเรียนและชุมชนอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรส่งเสริมการอบรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้ครูได้ออกแบบกิจกรรมที่ทำให้ นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

1.2 ควรส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบให้แก่ นักเรียน ผ่านการจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

1.3 ควรสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรับความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ตามถนัดหรือความต้องการของผู้เรียน

1.4 ควรส่งเสริมการอบรมด้านการทำวิจัย เพื่อให้ครูฝึกใช้สถิติพื้นฐานในการคิด วิเคราะห์ ข้อมูล

1.5 ควรส่งเสริมการพัฒนาตนเอง ความเป็นผู้นำ และการรับผิดชอบภาระงานที่ผู้บริหาร มอบหมาย เพื่อนำไปสู่การเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ

1.6 ควรส่งเสริมการสื่อสารกับองค์กรภายนอก ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่าน social และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับชุมชน

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถอธิบายโครงสร้างสมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาผู้เรียน การบริหารจัดการชั้นเรียน การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัย ภาวะผู้นำครู และการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือ ซึ่งเชื่อมโยงกันเป็นระบบ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทความเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สมรรถนะประจำสายงานของครูในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ ต่างเกชี. (2565). สมรรถนะประจำสายงานของครูที่ส่งผลต่อความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- เกียรติศักดิ์ ลำพองชาติ. (2563). ทักษะการทำงานในโลกยุคดิจิทัล. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- เฉลิมพร วังศรีคุณ, อุดลย์ วังศรีคุณ, และกิตติพงษ์ พิพัฒน์ศิริวงศ์. (2561). การสังเคราะห์กระบวนการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานครูด้านการวิเคราะห์สังเคราะห์และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ.

- ธฤตมน บัญญานนท์ และวรชัย วิภูอุปโคตร. (2563). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม.
- ประยูร บุญใช้. (2563). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สำหรับครูประถมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พัทธนันท์ จรูญฐิรวัดน์. (2563). ความต้องการพัฒนาสมรรถนะประจำสายงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- มงกุฏ วงศ์สาคร. (2566). สมรรถนะประจำสายงานของครูที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ลัดดาวลย์ เพชรโรจน์, สุกมาส อังศุโชติ และ อัจฉรา ชำนิประศาสน์. (2562). สถิติสำหรับการวิจัยและเทคนิคการใช้ SPSS (ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เจริญติมั่นคงการพิมพ์.
- วนิดา ภูขำนิ. (2564). การพัฒนาสมรรถนะของครูเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21: กรณีโรงเรียนบ้านนาตาลคำข้า. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567. กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อติเทพ ไข่มเพชร. (2562). การพัฒนาสมรรถนะครูวิชาชีพเพื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- อุทัยรัตน์ ทองเนื้อตัน. (2558). สมรรถนะของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครปฐม. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). 21st century skills: Learning for life in our times. San Francisco, CA: Jossey-Bass